

Beantwoorde vragen uit de chat van het webinar over PFAS gehouden op 15 februari 2023¹. Georganiseerd door VNO-NCW en MKB-Nederland en de VNCI in samenwerking met het RIVM. De vragen zijn door het RIVM/Bureau REACH beantwoord.

1) Is in het voorstel ook een regeling meegenomen over recycled material? Dus herbruiken van materiaal wat al voordat het verbod into force komt is gemaakt en waar al PFAS in zit?

Er is geen aparte regeling in het voorstel opgenomen voor gerecycleerd materiaal. Ook voor recycling, dus het in de EU terugwinnen van stoffen, mengsels en voorwerpen uit afval geldt volgens ons voorstel na 18 maanden een verbod op PFAS. Recycling dient te voldoen aan de grenzen die in paragraaf 2.5 en in de draft entry tekst worden genoemd: 25 ppb voor individuele PFAS, 250 ppb voor de som van PFAS en 50 ppm voor totaal fluor gehalte, inclusief polymeren. In de consultatie willen we graag informatie ontvangen over de impact van het verbod op PFAS op de recycling branche.

2) Hoe dient te worden omgegaan met reeds bestaande (historische) vervuilingen?

Het restrictievoorstel zal niks veranderen aan reeds bestaande (milieu)verontreinigingen omdat het verbod alleen effect heeft op de voorkant van de markt van levering en gebruik van PFAS. Wel zal de restrictie nieuwe verontreinigingen in de toekomst voorkomen door de productie, import en het gebruik te beperken. De restrictie zal toekomstige emissies van PFAS met circa 95% reduceren. Opschonen van bestaande verontreinigingen (bodem, drinkwater etc.) valt buiten de reikwijdte van een REACH restrictie.

3) In het dossier worden eigenschappen van hooguit enkele tientallen substanties geëxtrapoleerd naar een groep van meer dan 10 000 stoffen. Hoe kan dat onderbouwd worden?

De hoofdzorg is de zeer hoge persistentie van PFAS (en/of de afbraakproducten van deze stoffen die ook PFAS zijn) onder milieuomstandigheden. Deze zorg geldt voor alle stoffen die binnen de reikwijdte van het voorstel vallen. Daarnaast zijn er de additionele zorgen over effecten op mens en milieu die voor verschillende, nader onderzochte, PFAS bestaan.

Goed om te weten is dat ca. 6.600 PFAS in ECHA's inventaris van indelingen en etiketteringen (<https://echa.europa.eu/nl/information-on-chemicals/cl-inventory-database>) minimaal één indeling hebben (m.n. zelfclassificaties).

357 hebben betrekking op gevaren voor de gezondheid (waarvan 41 een geharmoniseerde indeling). Voor milieugevaren hebben 1129 PFAS een zelfclassificatie (zie ook paragraaf 1.1.3 van het hoofdrapport).

4) Vallen fluorpolymeren ook onder de categorie PFAS?

Ja, binnen de OESO (2021) definitie vallen ook fluorpolymeren onder PFAS, en ook onder de restrictie.

5) Het gebruik van de term 'PFAS' is wel erg 'casual'. In de Guidance van de OECD, waarin de door de 5 landen gehanteerde definitie is vastgelegd wordt erop gewezen dat: *'PFASs are a chemical class with diverse molecular structures (e.g. neutral, anionic, cationic or zwitterionic; with or without aromatic rings; non-polymers or polymers; low molecular weight or high molecular weight) and thus diverse physical, chemical and biological properties (e.g. involatile or volatile; water soluble or water insoluble; reactive vs. inert; bioaccumulative or non-bioaccumulative). Therefore, it is highly recommended that such diversity be properly recognized and communicated in a clear, specific and descriptive manner.*

¹ Dit was het derde webinar uit een serie van drie: [Terugkijken: PFAS webinars nieuwe wetgeving - Ondernemen.nl](#)

In OESO (2021) staat verder het volgende vermeld:

This report does not make any recommendation on how working scopes should be set up, in terms of which factors to be considered (which depends highly on specific local context), nor on PFAS grouping. However, when a working scope of PFASs is used, this report highly recommends that users clearly provide the context and rationale for selecting their PFAS working scope in order to provide transparency and avoid confusion by others.

Verder geldt voor de UPFAS restrictie dat:

The common overarching concern for all PFAS covered by the chemical scope is very high persistence. In addition to that, because of the diverse molecular structures of various PFAS subgroups, additional concerns are applicable.

Zie ook: Cousins et al (20219); *Why is high persistence alone a major cause of concern?*

6) Zijn er al PFAS stoffen geclassificeerd volgens CLP?

Ja, dit staat beschreven in het hoofdrapport in paragraaf 1.1.3 en 2.2.1.2.

7) Wanneer moleculen -CF- bevatten, vallen die stoffen in scope van de restrictie?

Wanneer een volledig gefluoreerd methyl (CF₃-) of methyleen (-CF₂-) groep in het molecuul aanwezig is, dan valt deze stof in scope van het restrictievoorstel. Een CF groep degradeert niet tot een persistente arrowhead. is er echter 1 -CF₂- of 1 CF₃ deel ook aanwezig in het gehele molecuul dan valt het molecuul in scope van de restrictie.

8) Welke PFAS breken onder milieumomstandigheden volledig af?

Dat staat uitgewerkt in bijlage B.4.1.4. Verder staan de molecuulstructuren waar het om gaat in de linker kolom in het main report vermeld als volgt:

A substance that only contains the following structural elements is excluded from the scope of the restriction:

CF₃-X or X-CF₂-X',

where X = -OR or -NRR' and

X' = methyl (-CH₃), methylene (-CH₂-), an aromatic group, a carbonyl group (-C(O)-), -OR'', -SR'' or -NR''R'''';

and where R/R'/R''/R'''' is a hydrogen (-H), methyl (-CH₃), methylene (-CH₂-), an aromatic group or a carbonyl group (-C(O)-).

9) In 2020 is ongeveer 230.000 ton PFAS in de (EU) economie gebracht. Deze stoffen zijn verwerkt in producten waarin ze toegepast zijn waardoor een veel grotere hoeveelheid aan tonnages PFAS bevattende producten ontstaat, dit gaat om miljoenen tonnen. Dit tonnage zal ooit in de afval- en recyclingfase terecht komen. M.i. dient per product waar ooit PFAS in verwerkt is/wordt, een einde-levensfase verwerkingsmethodiek vastgesteld worden waarbij de 10R-ladder leidend zou moeten zijn. Hoe lager op de ladder hoe minder wenselijk dat deze stoffen op de markt gebracht worden. Concreet: geen 2e/3e leven optie, dan geen toegang tot de markt.

Het klopt inderdaad dat de zogenaamde technische voorraad van PFAS (de hoeveelheid PFAS die in producten aanwezig is die in gebruik en op voorraad zijn) vele malen hoger is dan de jaarlijkse hoeveelheid die op de markt komt. Dat maakt dat, ook nadat de restrictie van kracht is, er nog lange tijd emissies van PFAS zullen zijn. Dat maakt dat hoe eerder het verbod in werking treedt, hoe meer van deze toekomstige emissies voorkomen kunnen worden.

10) De ppm limiet in lucht is duidelijk. Hoe moet ik ppm in water zien? mg F/L?

Even voor de duidelijkheid en om verwarring te voorkomen, het gaat hier over concentratielimieten in producten, niet in milieumatrices.

De grens van ≥ 50 ppm voor totaal PFAS dient als mg F per kg **product** (dat kan dus een voorwerp, een mengsel (zowel vaste, vloeistof of gas) of stof zijn. Wanneer deze limiet wordt overschreden dient stakeholder aan te geven waaruit die >50 ppm F is opgebouwd.

Voor de concentratielimieten voor individuele PFAS (25 ppb) wordt een targeted analysemethode gebruikt.

11) Klopt het dat PFAS dus straks niet meer in de EU op de markt mag worden gebracht, maar dat dezelfde PFAS wel in een artikel (bv PFAS in coating van een auto) wel geïmporteerd mag worden, indien < 50 ppm)? Een auto coaten met PFAS in de EU mag niet, maar buiten de EU wel. Hierdoor druk je productie buiten de EU.

De 50 ppm is een signaleringswaarde voor totaal fluor. Als deze overschreden wordt, dient een importeur of producent aan te tonen uit welke stoffen dit hoge gehalte F bestaat. Het EU verbod is tevens van toepassing op geïmporteerde producten. Dus wanneer een product in de EU wordt geïmporteerd terwijl buiten de EU een PFAS coating op het product wordt aangebracht of in het product wordt verwerkt, dan dient ook dit product aan genoemde concentratielimieten te voldoen. Dus productie wordt niet buiten de EU gedrukt, de geïmporteerde producten vallen onder de restrictie. Zie ook vraag 22.

12) Dus niet- werkzame stoffen die PFAS zijn worden in bestrijdingsmiddelen wel verboden?

Dat klopt, hulpstoffen in gewasbeschermingsmiddelen vallen onder de reikwijdte van het restrictievoorstel. Alleen werkzame stoffen in deze producten zijn uitgezonderd.

13) Waarom is de chemische industrie niet breed genomen, alleen petrochemie?

Dit is een gebruik dat inderdaad niet in detail is uitgewerkt. Hierover zullen we nadere informatie vragen in de raadpleging van 22 maart tot 22 september.

14) Paragraaf 6 lijkt een mogelijke uitzondering te voorzien voor cruciale toepassingen van fluorpolymeren binnen transport als die het normaal functioneren en de veiligheid beïnvloeden. Verder geeft tabel 9 aan dat er een lage kans op vervanging van de stof is binnen de transportsector, door een gebrek aan alternatieven. Hierover staat het volgende vermeld: "It is therefore concluded that a full ban is not feasible for the transport sector [sufficiently strong evidence]." Hoe moeten we dan de mogelijke uitzondering voor transport binnen paragraaf 6 interpreteren als de cijfers aantonen dan fluorpolymeren niet vervangen kunnen worden binnen transport?

Deze potentiële uitzondering is enkel gefocust op het gebruik van PFAS in onderdelen die van invloed zijn op het behoorlijk functioneren van voertuigen met het oog op de veiligheid van de voertuigen of de bestuurders/passagiers of goederen (en waarbij deze niet benoemd zijn in andere gebuiken binnen de restrictie. Het gaat dus niet om PFAS die gebruikt worden voor o.a. cosmetische en comfort doeleinden.

15) Voor mensen met kennis van materiaalselectie) zijn alternatieven vaak bekend, dus dat is minder moeilijk dan je denkt!

Goed om te horen. We nodigen u dan ook graag uit om dat te delen tijdens de raadpleging van 22 maart tot 22 september.

16) Waarom komt er geen volledige uitzondering van fluorpolymeren die zonder PFAS geproduceerd kunnen worden? Is niche zonder milieu/gezondheidsrisico waar alternatieven niet bestaan (combinatie chemische resistentie, temperatuur en druk)...

De hoofdzorg van persistentie geldt onverminderd ook voor deze groep van PFAS. Daarnaast zijn er zorgen over vrijkomen van PFAS tijdens productiefase en afvalbehandeling. Immers er wordt nog altijd

gepolymeriseerd met PFAS polymerisation aids. En voor wat betreft de afvalfase, er is in toenemende mate bewijs dat de huidige praktijk en conditionering van afvalstoffenverbranding fluoropolymeren niet volledig afgebroken worden tot HF maar hierbij andere PFAS gevormd worden.

17) Is er al zicht op de (mogelijke) gevolgen voor het hergebruiken en verwijderen van afvalstoffen in de fase dat er nog wel PFAS-houdend afval van bestaande PFAS-houdende producten zal zijn, maar geen nieuwe PFAS-houdende producten geproduceerd mogen worden?

Zie antwoord op vraag 1. In de consultatie zouden we graag extra informatie ontvangen vanuit de recycling branche over de verwachte problemen en oplossingen

18) Zijn alternatieven reëel? ik zie siliconen, maar in medisch vlak zijn die juist in het verleden uitgefaseerd omdat PFAS "veiliger" zijn. Bij het Chroom(VI) dossier stond als alternatief nikkel en bij nikkel dossier stond weer chroom(VI). Hoe voorkomen we een tiktak effect in de discussie over alternatieven?

In eerste instantie wordt naar de gevaarseigenschappen gekeken maar voor specifieke toepassingen kan een beoordeling van de specifieke risico's voor mens en milieu nodig zijn.

19) Leidt optie 2 ook tot 95 % emissiereductie?

Binnen de periode van 30 jaar die is aangenomen voor de eerste optie (volledig verbod zonder uitzonderingen) is dit ca. 95%. Optie 2 (volledig verbod met tijdelijke gebruik specifieke uitzonderingen) zal dit binnen deze 30 jaar minder zijn, vanwege deze uitzonderingen. Op de langere termijn zal dit percentage ook met de tweede optie gehaald worden, omdat dit ook een volledig verbod is, maar met langere transitieperioden.

20) Wordt bij het beoordelen van alternatieven ook gekeken naar trade offs (meer afval, meer energiegebruik)?

Dit is onderdeel van de socio-economische analyse waar daar voldoende informatie voor aanwezig is, maar extra informatie hierover is welkom tijdens de raadpleging.

21) Betrek vooraf de recyclingbranche in dit dossier en niet achteraf als het probleem onoplosbaar lijkt te raken.

De recyclingbranche is een belangrijke stakeholder. We verwelkomen jullie informatie tijdens de raadpleging.

22) Wat als de concentratie in het voorwerp onder de grens ligt maar in de coating niet?

In het geval van een (geïmporteerd) voorwerp wordt naar het voorwerp als zodanig gekeken. Dus als de coating al op het voorwerp zit, is het voorwerp leidend (met dien verstande dat een complex object uit meerdere voorwerpen bestaat, die apart beschouwd moeten worden).

23) Mogen er wel producten met PFAS geproduceerd worden die voor export buiten de EU bedoeld zijn?

Nee, want de productie valt ook onder de restrictie.

24) Ligt het in de planning een PFAS tracing via een Digital Product Passport op te zetten?

Dit is geen onderdeel van het restrictievoorstel. Binnen een ander kader kan dit mogelijk interessant zijn. Wij zijn op de hoogte van de beleidsdiscussies die hierover momenteel worden gevoerd.

25) Bij recycling speelt het risico dat de analysekosten voor het aantonen van PFAS in aangeboden grondstoffen de mogelijke winst ver zullen overschrijden, waardoor er minder gerecycled zal gaan worden.

De recyclingbranche is een belangrijke stakeholder. We verwelkomen jullie informatie ook m.b.t. deze problemen graag tijdens de raadpleging.

26) Er staat een 2e consultatie gepland (2 maanden) nadat het SEAC haar ontwerp-opinie heeft gemaakt (eind dit jaar/begin volgend jaar).

Dit klopt inderdaad. Maar de eerste consultatie gaat over het Annex XV restrictie dossier. Om de informatie zo goed mogelijk mee te kunnen laten wegen, is de consultatie van 22 maart tot 22 september dus het aangewezen moment om te reageren. De 2^e consultatie van 2 maanden in 2024 is gericht op de ontwerpopinie van SEAC. Er kan in die fase dus niet meer op het Restrictievoorstel worden gereageerd.

27) Waar is een overzicht te vinden wie in RAC/SEAC zit?

Op de website van ECHA is deze info te vinden.

RAC: <https://echa.europa.eu/nl/about-us/who-we-are/committee-for-risk-assessment>

SEAC: <https://echa.europa.eu/nl/about-us/who-we-are/committee-for-socio-economic-analysis>

Het is wellicht goed om te weten dat het niet de bedoeling is de RAC- en SEAC-leden te benaderen voor vragen of informatie. Hiervoor kunt u bij ECHA terecht. RAC en SEAC leden zijn onafhankelijke wetenschappelijke experts en werken onder strikte regels van vertrouwelijkheid en voorkomen van belangenverstrengeling. Ze hebben zich in hun hoedanigheid als lid van de comités te onthouden van contact met de belanghebbenden over dossiers die worden besproken. Belanghebbenden kunnen de discussies in de comités over de voor hen relevante dossiers bijwonen via aangemelde Europese sectororganisaties. Meer informatie over de Accredited Stakeholders die zijn toegelaten is te vinden op de ECHA website.

28) Mogelijk ernstige belemmering voor circulaire economie. Ervan uitgaande dat afvalstoffen niet eeuwig afvalstoffen (uitzondering REACH) kunnen blijven, om keten te sluiten.

Aan de analyse van PFAS is o.a. in paragraaf 2.5 van het hoofdrapport aandacht besteed. M.b.t. hergebruik/recycling: we ontvangen graag uw informatie tijdens de consultatie.

29) Men dient zich te realiseren dat wanneer een bedrijf uiteindelijk alle PFAS uitgefaseerd heeft, het nog altijd te maken kan krijgen met historische vervuilingen. Deze vervuiling gaat nooit meer weg - afhankelijk van de regelgeving kunnen verdere maatregelen nodig blijven. Het ingaan van de restrictie is dus NIET de laatste afsluitende fase.

Het is wel een belangrijke stap om een grote slag in emissiereductie te maken.

30) Hoe dient te worden omgegaan met een mogelijke verplichte vermelding van de aanwezigheid van PFAS op de etiketten van producten? Veel producenten weten niet of er PFAS in hun product zit. Kunnen ze aangeven dat voor zover ze het weten PFAS niet aanwezig is, kan men volstaan met zulke vrijblijvendheid?

Voor stoffen die als SVHC (Zeer Zorgwekkende Stof op EU-niveau) zijn geïdentificeerd is de verplichting er om deze informatie op aanvraag te verstrekken. Niet alle PFAS zijn als dusdanig geïdentificeerd, waardoor niet voor al deze stoffen deze wettelijke verplichting bestaat. Met de

restrictie is het idee dat dit voor alle PFAS ook niet meer noodzakelijk zou hoeven te zijn op termijn, omdat deze stoffen uitgefaseerd worden.

31) Wat gebeurt er met vragen die tijdens dit webinar niet kunnen worden beantwoord?

Die vragen worden zoveel achteraf mogelijk beantwoord.

32) Kunnen we naast de sheets van de drie webinars ook een copy krijgen van alle gestelde chat vragen met, indien mogelijk, een antwoord?

Het RIVM tracht zoveel mogelijk de vragen te beantwoorden.

33) Dient de technologie van een door een bedrijf ontwikkelde alternatief gedeeld te worden met andere bedrijven die anders geen alternatieven voorhanden hebben? Of mag een bedrijf nog verder gaan met het gebruik omdat patenten in de weg van een alternatieve staan?

Het delen van bedrijfsgevoelige informatie is geen verplichting vanuit de restrictie. Als dit soort informatie tijdens de consultatie wordt ingediend, wordt hier vertrouwelijk mee omgegaan. Wel kan het zo zijn dat veel bedrijven wel al alternatieven (kunnen) gebruiken voor een bepaalde toepassing en een aantal andere nog niet. Het is dan de verantwoordelijkheid van de bedrijven waar dit niet het geval is, over te gaan op alternatieven ontwikkelen of te stoppen met de specifieke toepassing die het betreft. Er worden niet op bedrijfsniveau aparte uitzonderingen gegeven voor toepassingen waarvoor alternatieven in voldoende mate beschikbaar zijn. Patenten zijn geen reden om geen alternatieven te gaan ontwikkelen.

34) PFAS is de volgende stof die wordt geproduceerd en gebruikt, zonder dat de veiligheid goed is vastgesteld, waarbij achteraf met de aanwezigheid ervan wordt beperkt. Is bekend of er ook een omkering van de bewijslast komt, waarbij van nieuwe stoffen zonder uitvoerig de veiligheid voor mens dier en milieu- dient te worden vastgesteld voor het op de markt wordt gebracht?

De bewijslast voor het veilig kunnen gebruiken van stoffen ligt binnen REACH bij de registranten van een stof ('Geen data, geen handel'). De informatieverplichting hangt wel af van de hoeveelheid die een registrant in de handel wil brengen. Helaas zijn niet voor alle eindpunten (de specifieke effecten op mens en milieu) al testen verplicht (en ook beschikbaar) en wordt ook nog geen rekening gehouden met de blootstelling aan meerdere stoffen (relevant in het geval van PFAS). Hierover wordt momenteel nagedacht vanwege de herziening van de REACH-verordening.

35) PFAS eliminatie & Circulaire economie: eerder werd al over recycling gesproken. We hebben inmiddels in de webinars geleerd dat PFAS in heel veel producten zit en dat PFAS al bijna overal (in het milieu) in lage concentraties aanwezig is. Als we alle PFAS willen elimineren zal dat niet het hergebruik van (afval)stromen op stop zetten?

In de consultatie zouden we graag extra informatie ontvangen vanuit de recycling branche over de verwachte problemen en oplossingen. Zie vraag 1.

36) 2 Annexen bij het rapport zijn op dit leeg. Blijft dit zo?

Ja, in deze annexen (C en D) wordt naar het hoofdrapport verwezen om onnodige dubbelingen te voorkomen.

37) ligt er ook een taak voor regionale overheden aangaande PFAS en welke rollen en verantwoordelijkheden hebben de gemeenten en provincie dan op dit vlak?

Nee, waar het het restrictievoorstel betreft en ja waar het bijvoorbeeld zaken als lozingsvergunningen en saneringsoperaties betreft.

38) Gooi de pannen niet in de vuilniszak maar breng ze naar het afvalstation. En dan vervolgens?

Dit valt buiten het restrictievoorstel, maar is een interessante vraag die ook het recyclingvraagstuk raakt.

39) Waarom wordt er geen rekening gehouden met feit dat fluorpolymeren reeds bekend staan als Polymers of Low concern?

De hoofdzorg van persistentie geldt ook voor deze groep van PFAS. Daarnaast is er de afvalfase waarbij fluorpolymeren niet volledig afgebroken worden maar hierbij andere PFAS gevormd worden.

Daarnaast wordt de discussie over de definitie van PLC nog gevoerd binnen de EU en bij de Europese Commissie. Die discussie is nog niet afgerond..Hierin worden fluorpolymeren volgens de laatste stand van zaken niet als PLC beschouwd.

40) De hoeveelheden die je binnenkrijgt vanuit consumentenproducten zijn over het algemeen klein. In Nederland krijgen mensen vanuit voedsel en kraanwater wel meer PFAS binnen dan wenselijk is. Dit staat op de website van de rijksoverheid.

Dat klopt inderdaad. Dat is idd de directe blootstelling. Producten waarin PFAS verwerkt zitten komen uiteindelijk via afvalfase via de milieumatrices tot ons, dat is de indirecte blootstelling.

41) Als je als producent gaat navragen bij grondstofleveranciers om informatie mbt PFAS in de grondstoffen, welk niveau is dan realistisch als ondergrens? de grenswaarden als gedeeld? 25 ppb voor individuele PFAS etc. Hoe controleer je als producent de hoeveelheid in de grondstoffen?

Het is aan de industrie om hier een vorm in te vinden.

42) Wat indien voor bepaalde medische toepassingen na 12 jaar nog geen aanvaardbaar alternatief beschikbaar zou zijn?

Deze toepassingen zijn 13,5 jaar na inwerkingtreding van de restrictie verboden.

43) Hoe wordt het verbod straks gehandhaafd? Wat als je denkt als bedrijf geen PFAS (meer) te gebruiken en ze worden toch aangetroffen?

Handhaving is een nationale verantwoordelijkheid. De inspecties hebben ervaring met de handhaving van REACH-restricties en ook Forum (het EU comité voor handhaving) zal het restrictievoorstel bediscussiëren.

44) Is er een onderscheid op molecuulgrootte van de PFAS in een product? Dus is er een bepaalde grens vastgesteld, omdat die niet in bijv bloedbaan bij mensen en dier kunnen komen?

Nee, alle PFAS die onder de reikwijdte van de restrictie vallen worden op dezelfde manier behandeld.

45) Zijn producenten verplicht om de aanwezigheid van PFAS te vermelden op hun product?

Dit maakt geen deel uit van de restrictie, ook omdat het doel is om PFAS uit te faseren, waardoor het vermelden van de aanwezigheid van PFAS in een product niet meer noodzakelijk is.

46) Zijn er plannen of documenten over hoe om te gaan met PFAS in producten aan het einde van hun levensduur? Hoe kan emissie voorkomen worden wanneer producten afval worden?

Door de kraan aan de productie-, import- en gebruikskant dicht te draaien, worden toekomstige emissies voorkomen. Omdat REACH niet over afval gaat, kunnen emissies vanuit de afvalfase niet vanuit dit kader voorkomen worden voor datgene dat al op de markt aanwezig is.

47) Klopt het dat PFAS uitgezonderd is van de restrictie als het gaat om een actief farmaceutisch ingrediënt (API)? (Artikel 4). Maar dat er geen uitzondering is opgenomen voor PFAS die gebruikt worden tijdens het produceren van actieve farmaceutische ingrediënten? Bijvoorbeeld TFA dat gebruikt wordt als ontschermingsmiddel tijdens de synthese van peptiden? Deze stof wordt niet ingebouwd in het molecuul maar is noodzakelijk in de chemische reactie.

Het klopt inderdaad dat alleen de werkzame stoffen zijn uitgezonderd voor humane en dier geneesmiddelen. Hulpstoffen/ reagentia – zoals ontschermingsmiddelen die u hier als voorbeeld geeft – vallen onder het verbod in dit voorstel.

48) Waarom is de Mining en Oil industrie wel expliciet vermeld als industrietak met een langere periode om PFAS uit te faseren en de chemische industrie niet?

Dit is een gebruik dat inderdaad niet tot in detail uitgewerkt is. Hier zijn de dossierindieners zich van bewust en over deze sector zullen we nadere informatie vragen in de raadpleging van 22 maart tot 22 september. Dient u vooral uw (kwantitatieve) informatie hierover in tijdens de consultatie.

49) Als je nu in een reactor een PFAS coating hebt, dan mag die blijven zitten. Maar wat nu als die moet worden bijgewerkt, dan kan je daar niet een gold-plating overheen zetten, dan zal je hem schoon moeten schuren en dan de gold plating erin. Is dat de bedoeling? Alle bestaande PFAS applicaties vervangen door niet PFAS? Met alle gevolgen van dien zoals extra blootstelling, en extreem hoge kosten?

Het klopt inderdaad dat recoating niet toegestaan is in dit huidige voorstel. Dat betekent dat dit inderdaad om vervanging door alternatieven zal vragen. Dat gaat gepaard met kosten in de beginfase van de transitie. U kunt uw specifieke informatie van bijvoorbeeld de daarmee geassocieerde verwachte kosten tijdens de consultatie van 22 maart tot 22 september indienen zodat dit meegenomen kan worden in de overwegingen bij het opstellen van de opinies.

50) Wij krijgen nu al van klanten de vraag of er geen PFAS in onze producten zitten. Dat is een moeilijke vraag – ‘geen PFAS’ (0 ppb) bestaat niet. We kunnen alleen zeggen dat we ze niet actief toevoegen. Maar als we gaan navragen bij leveranciers om PFAS in hun producten, moeten we natuurlijk een threshold afgeven. Is dan de bedoeling dat dat inderdaad de 25 ppb per individuele PFAS is en de som van individuele PFAS threshold op 250 ppb? En hoe gaan we controleren of dit ook inderdaad geleverd wordt ...? Voor PAH (PAKs) is er een methode. Voor PFAS niet. Labs kunnen nu screenen op ca 10 PFAS, of ze 25 ppb halen, dat weet ik niet.

Het klopt dat de hoofdverantwoordelijkheid ligt bij de importeurs (van voorwerpen, mengsels en stoffen) en bij de producenten. Zij zouden de juiste informatie beschikbaar moeten hebben. Over de analysemethoden en de concentratielimiten kunt u meer lezen in paragraaf 2.5 van het hoofdrapport onder de kopjes ‘concentration limits’ en ‘Summary of analytical methods’.